

Instrucció 1/2019, sobre l'adequació dels formularis del Departament a la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per garantir el dret de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals (LGBTI) i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

I. Introducció

El 18 d'octubre de 2014 va entrar en vigor la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals (LGBTI) i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. L'objecte de la Llei, tal com recull l'article 1, és "establir i regular els mitjans i les mesures per fer efectiu el dret a la igualtat i a la no-discriminació per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere, en els àmbits, tant públics com privats, sobre els quals la Generalitat i els ens locals tenen competències".

La transsexualitat és una realitat social que ha estat oblidada i marginada, però alhora és una realitat que es mostra i que ha avançat en el seu reconeixement. Les dificultats són moltes en la quotidianitat, però els avanços legislatius consoliden drets efectius que cal desenvolupar. En aquest sentit, la Llei 3/2007, de 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones, recull que "la rectificació del sexe comporta el canvi del nom propi de la persona, als efectes que no sigui discordant amb el seu sexe registral". La finalitat és que la identitat de gènere i la identificació registral siguin la mateixa.

Si bé en aquest sentit el canvi és efectiu, la realitat de les persones transsexuals, transgènere i intersexuals que no se senten identificades amb el binarisme sexual no es troba recollida. L'actual identificació en els formularis es basa en un sistema cultural socionormatiu que només reconeix el binarisme sexual, home-dona, segons el sexe genital i biològic —cromosomàtic— com a única forma possible d'identitat de gènere.

La Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, garanteix la igualtat de tracte i no-discriminació de les persones beneficiàries d'aquesta Llei, entre d'altres, les persones transgènere i les intersexuals. Concretament, l'article 23.1 regula que "en l'àmbit de les administracions públiques de Catalunya, especialment en l'àmbit educatiu i universitari, s'han d'establir per reglament les condicions perquè les persones transgènere i les persones intersexuals siguin tractades i anomenades d'acord amb el nom del gènere amb què s'identifiquen, encara que siguin menors d'edat".

En aquest sentit, cal que les administracions públiques facilitin a les persones transgènere i intersexuals poder viure la seva identitat sentida i el tractament amb el nom sentit en tots els àmbits on sigui possible incloure'l i, per tant, també en l'àmbit social, encara que siguin menors d'edat.

D'altra banda, l'article 22.6 de la Llei 11/2014 recull que "les administracions públiques de Catalunya han d'establir els mecanismes necessaris perquè la documentació administrativa s'adeqüi a les relacions afectives de les persones LGBTI i a l'heterogeneïtat del fet familiar".

Aquesta regulació també fa necessària una revisió i esmena de la documentació del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies perquè es respecti la diversitat per

orientació sexual i la identitat de gènere de les persones que es relacionen amb l'Administració en qualsevol procediment.

Es detecta que la documentació utilitzada, inclosos els formularis utilitzats pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, recullen una única possibilitat en l'expressió de la realitat familiar, que és tradicionalment l'heterosexual i biparental, així com de la realitat personal home o dona, sense tenir en compte la diversitat existent.

Per tot això, cal revisar la documentació existent en el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, inclosos els possibles formularis telemàtics i en paper existents, per adaptar-los al reconeixement del gènere sentit i a la diversitat familiar real dins la societat catalana.

II. Objecte

Aquesta Instrucció té com a objectius:

- Facilitar a les persones amb una identitat de gènere diferent del sexe assignat en néixer la seva normalització en les gestions amb el Departament mentre no tinguin actualitzat el document d'identificació personal i no hi hagi canvi de sexe efectiu a la seva documentació.
- Incloure les persones que no se senten identificades ni com a dones ni com a homes en els formularis administratius, per trencar amb la binarització tradicional dona-home.
- Facilitar a les famílies homoparentals i les monoparentals la inscripció de les dues persones progenitores del mateix sexe o una sola persona progenitora, respectivament, en els tràmits o gestions que hagin de dur a terme amb el Departament.

III. Àmbit d'aplicació

Aquesta instrucció s'ha d'aplicar als formularis tant en paper com telemàtics que gestionin els òrgans, entitats i organismes adscrits al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, que van adreçats a persones físiques quan interaccionen amb el Departament per a la gestió de qualsevol tràmit.

La Direcció de Serveis ha de fer progressivament totes les actuacions necessàries per adequar els formularis de sol·licitud del Departament als criteris que estableix aquesta Instrucció.

Els òrgans, les entitats i els organismes adscrits al Departament que confeccionen directament els seus formularis de sol·licitud han d'establir també les mesures corresponents per donar compliment a aquesta Instrucció.

IV. Procediment

La Direcció de Serveis, mitjançant l'Àrea d'Organització, d'ofici i amb la comunicació prèvia a les unitats gestores, ha de dur a terme la modificació dels aspectes següents dels formularis:

- Incorporació de la referència al nom sentit:

El nom sentit s'ha d'utilitzar per expedir la documentació de funcionament ordinari entre l'Administració i la persona sol·licitant. En canvi, el nom que consta en el document d'identificació personal s'ha d'utilitzar estrictament en els documents oficials que hagin de tenir una validesa en l'àmbit estatal.

En tot cas, s'ha d'aprovar una instrucció per establir com l'Administració ha de dirigir-se a les persones que informin el nom sentit en els diferents escrits, oficis, resolucions, i altres comunicacions.

Proposta concreta en els formularis:

Nom i cognoms
Nom sentit (*)

()Aquest espai s'ha d'emplenar en cas que la persona trans* (transsexual, transgènere) o intersexual, s'identifiqui amb el nom sentit, d'acord amb la targeta sanitària expedida pel CatSalut.*

- Modificació del camp de gènere: s'ha de modificar aquest camp per evitar l'actual classificació i s'han d'incorporar tres opcions de resposta: dona, home i no binari.
- Incorporació de la diversitat familiar: cal revisar els paràgrafs que incorporen les dades de les persones progenitores, perquè hi tinguin cabuda també les famílies homoparentals i monoparentals.

V. Període de vigència de la instrucció

S'han de planificar les accions oportunes perquè els formularis existents puguin estar adequats a la present Instrucció abans del 31 de desembre del 2019.

Els formularis nous que elabori el Departament s'han de crear ja tenint en compte el que estableix aquesta Instrucció.